

Kaynaştırma Grubu ile Eğitilebilir Zihinsel Engelli Grubun Ritm ve Dans Çalışmaları Yoluyla Beceri Düzeylerinde Meydana Gelen Değişimlerin İncelenmesi

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, kaynaştırma grubu ile eğitilebilir zihinsel engelli çocukların ritim eğitimi ve dans çalışmaları aracılığıyla beceri düzeylerinde meydana gelen değişimlerin incelenmesidir. Çalışmaya toplam 35 çocuk katılmıştır (yaş ortalaması ± 9). Çalışmaya gönüllü olarak katılan çocuklar kaynaştırma grubu (27 kişi) ve eğitilebilir zihinsel engelli grup (8 kişi) olmak üzere iki gruba ayrılmıştır. Çalışmalar, günde 1 saat ve haftada 1 gün olmak üzere toplam 12 hafta süresince devam etmiştir. Çocukların beceri düzeylerinde meydana gelen değişimlerin belirlenmesi amacıyla 5'li likert skalası kullanılmıştır. Bu skalada, çok iyi yapıyor, az yapıyor, yapıyor, yapamıyor ve hiç yapamıyor ifadeleri yer almaktadır. Denekler bu ölçeklere göre iki farklı gözetmen tarafından değerlendirilmiştir. Elde edilen veriler SPSS 15.0 paket programında değerlendirilmiştir. Deneklerin ön-test son-test değerleri arasındaki farklar Wilcoxon testi ile denekler arasındaki farklar ise Mann Whitney-U testi ile analiz edilmiştir. Kaynaştırma grubu ile eğitilebilir zihinsel engelli grup arasında beceri düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($p > 0,05$). 12 haftalık çalışma sonrasında her iki grubun ön-test son-test değerleri arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılık olduğu belirlenmiştir ($p < 0,05$). Sonuç olarak bu tür rekreatif etkinliklere katılımı eğitilebilir zihinsel engelli bireylerin beceri düzeylerinde anlamlı düzeyde gelişmeler sağladığı gözlemlenmiştir. Bu tür etkinliklere katılım, engelli bireylerin birbirlerini model alarak gelişimlerine önemli katkı sağlayarak öz güvenlerini kazanmalarına, sosyalleşmelerine ve kendi akranları ile diğer engelli bireylerle olan ilişkilerinin olumlu yönde gelişmesinde etkili olabileceği sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kaynaştırma, Dans, Eğitilebilir Zihinsel Engelli

ABSTRACT

Investigation of Changes In Ability Level Between Educable Mental Disabled Children With Combining Groups By Rhythm Education And Dance Study

The aim of this study is to examine the changes in ability level between educable mental disabled children and combining groups by rhythm education and dance study. Totally 35 children participated in this study (age mean; 9). The volunteer children were assigned to two training groups. The first is combined group (27 people) and the second group is educable mental disabled people (8 people). This study continued for one hour a day and one day a week during 12 weeks. 5 line likert scale was used in determined the changes the ability level of children. In this scale there are measures of "well done", "few done", "done", "can't do", "not done". Experiments were evaluated with these measurements by two observers. The data were evaluated by the program SPSS 15.0. Differences between pre-test and post-test values were analyzed by Wilcoxon Test and differences between experiments were analyzed by Mann Whitney-U test.

There was no statistical difference in the ability level between combined group and mental disabled group ($p > 0,05$). After that 12 weeks studying program, both of the groups' pre-

**Çağla Karacan
Zeynep Kaba
Özlem Yenigün*
Menşure Aydın*
Betül Bayazıt****

*Kocaeli Üniversitesi Beden
Eğitimi ve Spor Yüksekokulu
Rekreasyon Bölümü Mezunu
* Kocaeli Üniversitesi Beden
Eğitimi ve Spor Yüksekokulu /
Karamürsel
** Kocaeli Üniversitesi Beden
Eğitimi ve Spor Yüksekokulu*

İletişim Adresi

*Çağla Karacan
Kocaeli Üniversitesi Beden
Eğitimi ve Spor Yüksekokulu
Umuttepe Yerleşkesi / Kocaeli
Telefon
0262 303 3602*

test and post-test values were found statistically significant differences ($p < 0.05$). As a result, it is observed that an expressive advance occurred in ability level of mental disabled person after that attending this kind of recreative activities. By participating this kind of activities, people are modeling others to improve their self-confidence, be more social, so it's concluded that makes positive effect in their relations between peers with other mental disabled people.

Key Words: Combining, Dance, Educable Mental Disabled People

GİRİŞ

Down sendromlu çocuklar özel eğitim gerektiren ve erken yaşta özel eğitime başlaması gereken, çoğu kez mental gerilik özelliği gösteren gruptaki çocuklardır. Bu gruptaki çocuklarda hareket eğitimi ve motorsal gelişimi arttırmak için iyi planlanmış ve organize edilmiş serbest zaman içerisinde yer alan etkinlikler düzenlenilmektedir. Bu etkinlikler yoluyla çocuklara çevreye uyumu kolaylaştıran, fiziksel, sosyal, duysal ve özgüven gelişimine katkı sağlayan beceriler kazandırılabilir. Engellilerin eğitimlerinde normal eğitim gruplarından ayrı özel eğitim verilmektedir. Böylece normal öğrencilerin engelli tanıma ve engelli ile yaşama olanağı bulmamaktadırlar. Engellilerde kendilerine model oluşturacak normal çocuklarla birlikte hareket edecek ortam bulamamaktadırlar. Son zamanlarda eğitimde farklı bir yaklaşımla kaynaştırma eğitimi uygulamalarına geçilmeye çalışılmaktadır.

Engelli çocuklara normal gelişim gösteren akranları ile normal sınıflarda özel bir şekilde eğitim ve öğretim sunulması "kaynaştırma (entegrasyon)" olarak isimlendirilmektedir (9). Diğer bir tanımla; kaynaştırma eğitimi; eğitilebilir zihinsel engellilerin normal yaşlıları ile benzer ortamlarda bir arada olmasının sağlanmasıdır. Kaynaştırma eğitiminin amacı; özellikle sosyal beceri geliştirme, sorumluluk ve özgüven kazandırma, grup aktivitelerine katılma, motor davranışlarında artış sağlama vb. konularda eğitilebilir zihinsel engellilerin gelişimine katkıda bulunabilir (3). Kaynaştırma eğitiminin amacı; özellikle sosyal beceri geliştirme, sorumluluk ve özgüven kazandırma, grup aktivitelerine katılma, motor davranışlarında artış sağlama vb. konularda eğitilebilir zihinsel engellilerin gelişimine katkıda bulunabilir (3). Ancak; kaynaştırmanın amacı yalnızca engelli çocuğun gelişimine katkıda bulunmak değildir. Kaynaştırma, normal çocukların da gereksinimlerini karşılayan, kapasitelerini kullanmalarına olanak sağlayan bir nitelik taşımaktadır. Normal gelişim gösteren çocuk birine yardım edebileceğini ve ona bir şeyler öğretebileceğini gözle-dikçe kendisine güven duyar, sosyal ve duygusal gelişimi olumlu yönde etkilenir. Entegre grup içinde normal çocuk zaman zaman eğitimci rolü olarak çocuğa model olur ve yönlendirir. Normal ve engelli çocuklar arasındaki bu iletişim sürecinde normal çocuk engelli çocuğa model olur (9). Bu çalışmanın amacı da kaynaştırma grubu ile eğitilebilir zihinsel engelli grubun ritim eğitimi ve dans çalışmalarında beceri düzeylerinde meydana gelen değişimleri belirlemektir.

GEREÇ VE YÖNTEM

1. Araştırma Grubu

Kaynaştırma grubuna Mavi Hilal Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi öğrencilerinden 5 kız 6 erkek, Hedise Evyap İlköğretim Okulu öğrencilerinden 9 kız ve 7 erkek olmak üzere toplam 27 öğrenci (16 normal+11 engelli) ve eğitilebilir zihinsel engelli grubuna Özel Güngelişim Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi'nden 4 kız 4 erkek olmak üzere toplam 8 öğrenci bu çalışmaya katılmıştır.

2. Araştırmanın Yöntemi

Program başlamadan önce çocukların aileleri ve öğretmenleri ile toplantı düzenlenerek uygulanacak program hakkında bilgi verilerek çalışmaya gönüllü olarak katılım sağlanmıştır. Çalışmalar, haftada 1 gün, günde 1 saat olmak üzere toplam 12 hafta süresince devam etmiştir. Çalışmalar ilk 3 hafta bireysel, 3. hafta ile 9. hafta arasında ise ikişerli ve üçerli grup olarak, 9. haftadan 12. haftaya kadar ise büyük gruplar oluşturularak ve deneklerin hepsinin toplu olarak katılımı ile uygulanmıştır. 12 hafta süresince ritim tutabilme becerisi, hareket eğitimi, hareket becerisi, hareket ve ritim, hareket çeşitlilikleri, farklı ritim çalışmaları, kendini ifade edebilme becerisi, dans ve sağlık ilişkisi, dans ve bilim ilişkisi, eşli çalışmalar, farklı hareket çalışmaları ve grup çalışmaları etkinlikleri uygulanmıştır (2).

Bu çalışmalarda, deneklerin hareketle ilgili vücut parçaları bilgisini söyleyebilmesi, hareketle ilgili elementler hakkında bilgilerini sergileyebilmeleri, lokomotor ve lokomotor olmayan hareketleri bir kompozisyon oluşturacak şekilde gösterebilmesi, hareketleri sergilerken yön bilgisini öğrenmeleri hedeflenerek buna yönelik çeşitli uygulamalar yapılmıştır.

Öğrencilerin dans ve sanat arasındaki ilişkiyi tanıyabilmeleri ve dansla sanat dili arasındaki ilişkiyi gösterebilmeleri amacıyla geometrik şekiller ve soyut formüller kâğıt kalemle şekillendirilerek öğrenciler gruplara ayrılarak seçtikleri bir geometrik şekli oluşturmaları istenmiştir. Ayrıca alfabeden bir harf seçerek bu harfi oluşturmaları istenmiştir.

Dans ve sağlık ilişkisini tanımlayabilmeleri amacıyla bir besin listesi hazırlandı ve öğrencilerin bu listeden bir besin maddesini seçerek diğerlerine tarif etmeleri istendi. Ayrıca bilimle dans arasındaki ilişkiyi gösterebilmeleri amacıyla "hava yağmurlu, güneşli, karlı, soğuk, sıcak, rüzgârlı ise nasıl yürürsün?" "eğer sen büyük bir balon olsaydın, yağmurdan, sert rüzgârlardan, güneşten, kardan nasıl etkilenirdin?" soruları yöneltilerek deneklerin bu durumlara vereceği tepkileri hareketlerle göstermeleri istendi. Ayrıca canlı ve cansız nesnelere tanıyabilme becerilerini geliştirmek amacıyla deneklerin önceden hazırlanan kutudan bir resmi seçmeleri ve bu resmi hareketlerle ifade etmeye çalışmaları sağlanmıştır.

Kaynaştırma grubunda çalışmalar sırasında grup çalışmaları yapılırken bir normal gelişim gösteren öğrenci ile bir zihinsel engelli öğrencinin birlikte çalışmaya katılmasına dikkat edilmiştir. Bazen de birbirlerini çağırmaları, elinden tutup kaldırmaları, koluna girip yönlendirilmeleri, hareketleri elinden tutarak yapmaları için yönlendirilmişlerdir.

Çocukların ritim eğitimi ve dans çalışmalarındaki gelişmeleri gözlem yöntemi kullanılarak belirlenmiştir. Gözlem formu Tekin'in (1987) 5'li likert skalası formuna göre düzenlenmiştir. Bu skalada, çok iyi yapıyor, az yapıyor, yapıyor, yapamıyor ve hiç yapamıyor ifadeleri yer almaktadır. Çalışmaya katılan deneklerin değerlendirilmesi 2 farklı gözlemci tarafından yapılmıştır.

3. Verilerin Analizi

Elde edilen veriler SPSS 15.0 paket programında değerlendirildi.

rilmiştir. Deneklerin ön-test son-test ölçümleri arasındaki farkları belirlemek için Wilcoxon testi ve her iki grup arasındaki farklar da Mann Whitney-U testi ile analiz edilmiştir. Ayrıca deneklerin 12 haftalık gözlem formu değerlerine ait frekans (f) ve yüzde (%) değerleri de tespit edilmiştir.

BULGULAR

Çalışmaya katılan kaynaştırma grubu ile engelli grup arasında sadece 4. hafta yapılan çalışmalar arasında anlamlı bir farklılık saptanırken ($p < 0,05$) diğer haftalarda anlamlı farklılıklar bulunmamıştır ($p > 0,05$).

Tablo 1. Çalışmaya katılan kaynaştırma grubunun engelli öğrencileri ile diğer eğitilebilir zihinsel engelli grubun öğrencileri arasındaki farklılara ait istatistiksel değerler.

Parametreler	Kaynaştırma Grubu ile Eğitilebilir Zihinsel Engelli Grup	
	Mann Whitney-U	P
Ritim tutabilme becerisi	43,000	0,968
Hareket eğitimi	41,000	0,840
Hareket becerisi	38,000	0,657
Hareket ve ritim	14,000	0,012*
Hareket çeşitlilikleri	40,500	0,778
Farklı ritim çalışmaları	43,000	0,968
Kendini ifade edebilme becerisi	41,000	0,840
Dans ve sağlık ilişkisi	28,000	0,206
Dans ve bilim ilişkisi	32,500	0,351
Eşli çalışmalar	24,000	0,109
Farklı hareket çalışmaları	24,500	0,109
Grup çalışmaları	41,000	0,840

* $p < 0,05$

Tablo 2. Çalışmaya katılan kaynaştırma grubu ile eğitilebilir zihinsel engelli grubun her 2 gözlemci tarafından değerlendirilmesinde ön-test-son test ölçümlerine ait istatistiksel değerler.*

GRUPLAR	I. GÖZLEMCİ		II. GÖZLEMCİ	
	z	p	z	p
Kaynaştırma Grubu	-2,555	0,011*	-3,125	0,002*
Eğitilebilir Zihinsel Engelli Grubu	-2,530	0,011*	-1,667	0,046*

$p < 0,05$

Her iki gözlemcinin gözlem sonuçları kaynaştırma grubunun ve eğitilebilir zihinsel engelli grubun ön-test ve son-test değerleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklı olduğunu göstermiştir ($p < 0,05$).

TARTIŞMA

Ülkemizde son yıllarda çıkarılan kanun ve yönetmelikler engelli vatandaşlarımızın sosyal yaşamları, istihdamları ve eğitimleri gibi konularda geçmiş yıllara göre bazı olumlu gelişmeleri ortaya koymaktadır. Ülkemizdeki engelli bireylerin özel eğitim ihtiyaçlarındaki açmazı bir manada çözen özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinin sayısı her geçen gün artmaktadır. Bu kurumların sunduğu hizmetlerin kalitesi, kurumun fiziki yapısı, eğitimcilerin niteliği, eğitim programlarının içeriği gibi faktörlere bağlıdır. Engelli bireyler için özenle desenlenmiş beden eğitimi ve spor etkinliklerinin tüm gelişim yönlerini destekleyici özelliği göz önünde bulundurulduğunda, bu etkin mekanizmanın söz konusu kurumlarda vazgeçilmez bir araç olarak kullanılması kaçınılmazdır (6).

Yapılan çalışmada kaynaştırma grubu ile eğitilebilir zihinsel engelli öğrencilerin ritim eğitimi ve dans etkinliklerine katılımı so-

nucu bu öğrencilerin etkinlikleri yapabilirlik düzeylerinin belirlenmesi amaçlandı. Eğitilebilir zihinsel engellilerin fiziksel, fizyolojik ve motorik özelliklerinin geliştirilmesine yönelik birçok çalışma bulunmaktadır. Düzenli yapılan antrenman veya sportif faaliyetlerin zihinsel engellilerde bazı davranış değişikliğine ve motor gelişimlerine etkisinin olduğu belirtilmiştir (11).

Engelli çocuklara normal gelişim gösteren akranları ile normal sınıflarda özel bir şekilde eğitim ve öğretim hizmeti sunulması "kaynaştırma (entegrasyon)" olarak isimlendirilmektedir (9). Kaynaştırma uygulamalarının yaygınlaşması, kaynaştırmanın etkililiğine ilişkin bilimsel araştırmaların da yaygınlaşmasına yol açmıştır.

Kaynaştırmanın başarısı, kaynaştırmaya yerleştirilen öğrencinin akranları tarafından kabul edilmesi ve yetersizliği olan öğrencinin kendisini sınıfının bir üyesi olarak algılamasına bağlıdır. Bu bağlamda öğretmenlere düşen görev yetersizliği olan öğrencilerin sosyal yeterliklerini geliştirmek yoluyla sosyal kabullerini sağlamaktır. Özel gereksinimi olan öğrencilere akranları ile etkileşim fırsatları sağlandığında, uygun sosyal davranışlar sergilemeyi, arkadaşlıklarını geliştirmeyi, işbirliğini öğrenebilirler. Aynı zamanda özel gereksinimli olmayan öğrenciler yetersizliği olan akranlarının bir birey olduğunu, tam olarak kendine benzemeyen insanlara karşı duyarlık geliştirmeyi ve sınıf ortamında özel gereksinimli akranlarının bulunması ile sosyal sorumluluk duygusunu öğrenirler (12).

Krebs (2005), zihinsel engellilerde yaptığı uygulamalarda sportif becerilerin oyun formunda verilmesinin hem motor davranışların hem de yaşam ve iletişim becerilerinin arttığı sonucuna varmıştır (3). Bu çalışmada ritim eğitimi ve dans çalışmalarını kullanarak hem öğrencilerin beceri düzeylerindeki gelişimleri hem de engelli grup ile normal popülasyonun birbirleriyle olan iletişimlerini gözlemlenmiştir.

Çetin ve Güven (1995), down sendromlu çocuklarla yaptıkları çalışmada; yürüme, koşma, sıçrama, minder, top, denge, engel seti, bisiklet ve merdiven kategorilerindeki hareketlerde verilen eğitimin çocukların kaba motor becerilerini kazanmalarında etkili olduğu sonucuna ulaşmışlardır (3). Bu çalışmada temel ritim çalışmaları, sallanma, bükümle, germe, itme, çekme, dönme vb. lokomotor ve lokomotor olmayan hareket becerileri, öğrencilerin değişik hareket ya da dans etkinliklerini öğrenebilmesi, öğrencilerin hareket/dans aktivitelerine katılabilme ve öğrencilerin kendi anladıklarını açıklayabilmesi ve diğerlerinin açıklamalarına ilgi gösterebilmesi becerilerini gerçekleştirebilme becerileri gözlemlenmiştir.

Çalışmada ritim ve dans çalışmalarının tercih edilmesinin nedeni; dansın insanlığın doğuşu kadar eski bir tarihe sahip olan evrensel bir davranış olmasıdır. Ayrıca dans; düşüncelerin, duyguların ve hislerin vücudun değişik ve ilginç şekillere sokulmasıyla meydana getirilen değişik hareketlerle anlatımıdır (1). Dans, duyguların hiçbir kısıtlama olmadan dışa vurumudur. Çünkü içinizden geleni hareketlere dönüştürerek kendinizi ve duygularınızı rahatlıkla ifade edebilirsiniz. Çocukların hem etkinliklere katılmadan zevk almalarını hem de birbirleriyle kaynaşmalarını kolaylaştırması nedeniyle çalışmamızda ritim ve dans etkinlikleri tercih edilmiştir.

Literatürde, dans çalışmalarının çocuğun sosyal gelişimine etkisi (5), el göz koordinasyonları ve reaksiyon sürelerine etkisi (4) ve problem çözme becerisini olumlu yönde etkilediği (10) sonuçlarına ilişkin bulgular elde edildiği görülmüştür.

Belli bir süreyi kapsayan antrenmanlar sonucunda engelli bireylerin ön-test son-test puanları arasında anlamlı farklılıkların

olduğu birçok çalışmada görülmektedir (3). Bu çalışma da toplam 12 hafta süresince uygulanmış ve bu süreç sonrasında ön-test son-test değerleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığı belirlenmiştir. Elde edilen sonuçlara göre hem çalışmaya katılan kaynaştırma grubu hem de çalışmaya katılan engelli grubun 1 hafta ile 12 hafta arasındaki süreçte etkinliği uygulayabilme becerilerinde anlamlı düzeyde gelişme gösterdikleri saptanmıştır ($p < 0,05$). Her iki grup arasında sadece 4. hafta yapılan çalışmalarda istatistiksel olarak bir farklılık saptanırken ($p < 0,05$) diğer haftalarda bir farklılık bulunmamıştır ($p > 0,05$). Bu farklılığın nedenini, yapılan etkinliklerde grup çalışmalarının 4. haftada başlamasına bağlamak mümkün olabilir. Çünkü bu öğrenciler daha önce bu tarz bir grup çalışması etkinliğine katılmamışlardır ve kaynaştırmalı grubun zaten bir partnerle çalışıyor olması bu duruma alışma sürecini kolaylaştırmıştır. Diğer grupta ise bu süreç biraz uzamıştır. Ama sonrasında onlar da uyum sağlamışlar ve sonraki haftalarda da bu fark kapanmıştır.

Ayrıca bu çalışmada uygulanan gözlem değerlendirmelerinin güvenilirliğini sağlamak amacıyla değerlendirmenin iki gözlemci tarafından yapılması sağlanmış ve her iki gözlemcinin değerlendirmelerinin birbirini desteklediği yönünde sonuçlar elde edilmiştir.

Bu çalışmayı destekleyen diğer bir çalışma da Block ve ark.'nın (2001) yaptığı çalışmadır. Block ve ark.'nın (2001) yaptığı çalışmada 7-14 yaşları arasındaki 13 erkek ve 13 kızdan oluşan zihinsel engelli bireylere ve aynı yaş grubundan olan 15 kız 10 erkekte oluşan toplam 25 partnerle özel olimpiyatlar fiziksel aktivite programı 12 hafta süresince uygulanmış ve çalışma sonunda engelli ve partnerlere yapılan gözlem formu sonucunda bütün deneklerin çalışma öncesi alınan değerlerle çalışma sonrası alınan değerleri arasında artış olduğu saptanmıştır (3). Bu çalışmada da çalışma öncesindeki değerlerle çalışma sonrası değerler arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar saptanmıştır ($p < 0,05$).

Baran (2005) futbol becerileri, sosyal yeterlilik ve sorun davranışlar yönünden eğitilebilir zihinsel engelli bireylerle partnerler üzerindeki etkilerini incelemek amacıyla yaptığı çalışmasında futbol eğitiminin bazı sorun davranışlarının azalmasında ve sosyal yeterlilik davranışlarının gelişmesinde hem engelli hem de partnerlerin futbol becerilerinin artmasında olumlu etkiler olduğunu belirtmiştir (3).

Eğitilebilir zihinsel engelli çocuklarda düzenli yapılan bedensel etkinliklerin "kendini yönetme" özelliklerine etkisinin değerlendirilmesi amacıyla yapılan çalışmaya özel eğitim alan toplam 16 eğitilebilir zihinsel engelli çocuk katılmıştır. Elde edilen sonuçlar olumlu yönde artış olduğu sonucunu göstermiştir (7). Bu çalışmada da çocukların etkinliklere düzenli katıldıkları ve çalışmanın başında göstermiş oldukları çekingenliklerini ilerleyen haftalarda olumlu yönde geliştirdikleri ve daha girişken oldukları gözlemlenmiştir.

Bir çocuğun gelişimi her ne kadar zihinsel, duyuşsal ve motor alanlarda ayrı ayrı ele alınarak değerlendiriliyorsa da, gelişimin bir bütün olduğu ve bu alanların birbiri ile etkileşim içinde olduğu unutulmamalıdır. Zihinsel engelli çocuklar, normal gelişim gösteren çocuklarla aynı gelişimsel aşamalarda ilerlemelerine rağmen onları geriden izlemekte ve tam olarak onlar gibi gelişmemektedirler (8).

Eğitilebilir zihinsel engelli çocuklara spor eğitimi verilirken zihinsel, fonksiyonel yetersizlikleri ve çocukların istekleri göz

önünde bulundurularak programlar hazırlanması ve bu programlara göre yönlendirilmeler yapılmasının programın verimliliğini artırıcı bir etken olabileceği belirtilmiştir (11).

Yapılan araştırmalara göre engelliler gerekli koşulları yerine getirilmiş bir kaynaştırma eğitiminden, ayrıştırılmış eğitimden elde edecekleri kazançlardan çok daha fazlasını elde edebilmektedirler. Engelli çocuklar kaynaştırmayla, sosyal ve eğitimsel yaşamda akranları ile birlikte olabilmeye, onları model alarak, daha geniş bir toplum tarafından benimsenen davranış repertuarı ve repertuar içinde yer alan becerileri geliştirebilme ve öğrendikleri yeni davranışları uygulama fırsatını elde edebilirler. Bunun sonucunda da engelli bireyin toplum tarafından dışlanmasına neden olan tipik engelli davranışlarının azalması sağlanacak ve çocuğun sosyal kabulü, uyumu ve etkileşimi artacaktır. Akranları ile birlikte çeşitli etkinliklerde bulunması sonucunda da bu bireyler kendilerine olan güvenlerini artırabilirler ve daha geniş bir topluluğa ait olma ve değerli olma duygularını yükseltebilirler (13).

SONUÇ

Sonuç olarak; elde edilen veriler eğitilebilir zihinsel engelli bireylerin düzenli olarak katıldıkları aktiviteler sonucunda beceri düzeylerinde anlamlı düzeyde gelişmeler olduğunu göstermiştir. Kaynaştırma grubundaki engelli bireylerin diğer engelli grubuna göre etkinliklere adapte olmaları ve uyum sağlamaları süreci biraz kısaltmaktadır. Bu da kaynaştırma grubunda yer alan öğrencilerin birbirleri üzerindeki olumlu etkilerden yararlanmaktadır. Normal çocukların zihin engelli çocuklarla sosyal bütünleşme içerisinde bulunması onların kişisel gelişimine, akranları ile olan ilişkilerine, engelli bireylerle olan ilişkilerine olumlu yönde katkı sağlamaktadır. Bu nedenle bu tür etkinliklerin çocukların ihtiyaçları ve istekleri doğrultusunda düzenlenerek yaygın hale getirilmesinin çocukların gelişimine önemli düzeyde katkılar sağlayacağı görüşündeyiz.

KAYNAKLAR

1. Aktaş, G. (1999). *Temel Dans Eğitimi*. Ege Üniversitesi Basımevi. İzmir.
2. Altay, F., Bulca, Y. (2006). *Ritim Eğitimi ve Dans*. Spor Yayınevi. Ankara.
3. Bayazit, B. (2006). "Eğitilebilir zihinsel engelli çocuklarda eğlenceli atletizm antrenman programının psikomotor özelliklere etkisi". Kocaeli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Doktora Tezi (yayınlanmamış). Kocaeli.
4. Çelik Kayapınar, F., Küçük Yetkin, M., Soykan, A., Çalışkan, E. (2007). "On iki haftalık dans eğitiminin ilköğretim beşinci sınıf öğrencilerinin el-göz koordinasyonları ve reaksiyon sürelerine etkisinin incelenmesi". IV. Uluslararası Akdeniz Spor Bilimleri Kongresi. 9-11 Kasım 2007. Antalya. 532.
5. Gözaydın, G., Bayazit, B., Cantürk, M. (2007). "13-14 yaş okul çağı ergenlik döneminde uygulanan dans, yüzme ve tenis etkinliklerinin çocuğun sosyal gelişimine etkisi". IV. Uluslararası Akdeniz Spor Bilimleri Kongresi. 9-11 Kasım 2007. Antalya. 52.
6. İlhan, L. (2007). "Özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinin sportif profili". IV. Uluslararası Akdeniz Spor Bilimleri Kongresi. 9-11 Kasım 2007. Antalya. 57.
7. İlhan, L., Yılmaz, İ. (2007). "Eğitilebilir Zihinsel Engelli Çocuklarda Düzenli Yapılan Bedensel Etkinliklerin 'Kendini Yönetme' Özelliklerine Etkisinin Değerlendirilmesi". IV. Uluslararası Akdeniz Spor Bilimleri Kongresi. 9-11 Kasım 2007. Antalya. Sf.58.
8. Özer, D., Aral, N., Özer, K., Güvenç, A. (1999). "Eğitilebilir Zihinsel Engelli Çocukların Fiziksel Özelliklerinin Normal Gelişim Gösteren Ya-

şıtları İle Karşılaştırılarak İncelenmesi". *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*. 3(4): 1-17.

9. Özer, D. S. (2001). *Engelliler İçin Beden Eğitimi ve Spor*. Nobel-Mayıs- Ankara.

10. Pehlivan, Z., Öksüzoğlu, P. (2007). "Futbol ve dansla uğraşan üniversite öğrencilerinin problem çözme becerileri". IV. Uluslararası Akdeniz Spor Bilimleri Kongresi. 9-11 Kasım 2007. Antalya. 633.

11. Şahin, İ., Demir, R., Karahan, M., Salman, M. N., Süel, E., Aktepe, K., Korkmaz, C. (2007). "10 haftalık antrenman programlarının eğitilebilir zihinsel engelli erkek adolesanların bazı motor özellikler üzerine etkisi". 9. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi. 3-5 Kasım 2006. Muğla.

12. Vuran, S., Çolak, A. (2007). "İlköğretim kaynaştırma sınıfı öğretmenlerin kaynaştırmaya ve sosyal beceri öğretimine ilişkin görüşleri". 17. Ulusal Özel Eğitim Kongresi. 19-20.

13. "Kaynaştırma Eğitimi Nedir?" <http://beratelik.blogcu.com/Kaynaştırma/>. 01.02.2009.